

Džejson Gudvin

Zmijski stub

Prevela
Sanja Bošnjak

■ Laguna ■

Naslov originala

Jason Goodwin
THE SNAKE STONE

Copyright © 2007, Jason Goodwin

All rights reserved

Translation copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA

Za Ajzaka

Kralj vlada nad nama, doktor nas leči,
Pop poučava i tako nam život prolazi.

Lord Bajron, *Don Žuan*

1

Glas je bio prigušen i hrapav i došao je negde otpozadi s prvim sumrakom.

„Hej, Jorgose.“

Beše to čas večernje molitve, kad se na običnom svetlu više ne može razaznati je li konac beo ili crn. Dok se okretao, Jorgos iz pojasa izvuče nož za guljenje povrća i zamahnu njime kroz vazduh. Svuda po Istanbulu mujezini su zabacivali glave u minaretima i otpočinjali zapevanje.

Vreme je bilo pogodno da čoveka na ulici pretuku na smrt.

Hrapavo zavijanje talasalo se nalik na jecanje preko Zlatnog roga, gde su grčki veslači palili lampe na kajacima koji su klizili po vodi. Zvuci molitve kotrljali su se preko evropske četvrti Pere, uz treperava svetla koja su se odbijala od crnog grebena brda Galata, zatim poskakivala po Bosforu do Uskudara, i nalik na ljubičaste mrlje ponovo uranjala u crnilo planina; a odande, s azijske strane, džamije kraj vode su te iste zvuke vraćale.

Nečije stopalo udari Jorgosa u krsta. Raširio je ruke i zabargao se prema čoveku izduženog, tugaljivog lica.

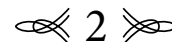
Povici mujezina su se nadovezivali jedan na drugi i zvuk je rastao krivudajući između gradskih minareta u svetlucavu

melodiju koja je na hiljadu načina izražavala nemoć čoveka i jedinstvo boga.

Nakon toga, nož mu više nije bio ni od kakve koristi.

Poziv na molitvu trajao je oko dva i po minuta, ali se za Jorgosa završio ranije. Čovek tužnog lika sagnuo se i podigao nož. Bio je veoma oštar, ali vrh mu se slomio. To nije bio nož za tuču. Bacio ga je u mrak.

Kad su se ljudi udaljili, jedan žut pas oprezno izađe iz obližnjeg ulaza. Drugi pas dopuza na stomaku i čučnu u blizini, cvileći pun nade. Repom je udarao po zemlji. Prvi pas tiho zareža i iskezi zube.

Maksimilijan Lefevr se nagnuo preko ograde i zavitlao cigaru u vodu koja se penila ispod brodskog trupa. S pramca se mogao videti saraj Point, okružen drvećem, crnim i gustim na jutarnjem svetlu. Dok je brod zaobilazio Point i na uzvišenjima Pere se pomaljala kula Galata, Lefevr je iz rukava izvukao maramicu da obriše ruke; koža mu je bila vlažna i lepljiva od slanog vazduha.

Pogledao je prema zidinama sultanove palate, tapkajući maramicom po zadnjoj strani vrata. U Četvrtom dvorištu saraja nalazio se drevni stub s korintskim kapitelom na vrhu, koji se ponekad video s mora, kroz drveće. Možda je to bio ostatak tvrđave koja se tu nalazila pre mnogo vekova, kad je Vizantija bila samo grčka kolonija: pre nego što je postala drugi Rim, pre nego što se pretvorila u pupak sveta. Većina ljudi nije ni znala da stub još uvek postoji: nekad se video, a nekad ne.

Brod je pristajao i Lefevr zamumla od zadovoljstva.

Lagano se ukaza i stambolska obala Zlatnog roga, redovi kupola i minareta koji su hrlili napred, jedan za drugim, a zatim se skromno povlačili. Ispod kupola, spuštajući se prema užurbanim dokovima, krovovi Istanbula su se crvenkasto i

narandžasto presijavali pod prvim zracima sunca. Bio je to prizor kome su se posetioci uvek divili: Konstantinopolj, Istanbul, grad patrijarha i sultana, uzavreli kaleidoskop predivnog istoka, ponos petnaest vekova.

Razočaranje je stizalo kasnije.

Lefevr slegnu ramenima, zapali novu cigaru, i osvrnu se po palubi. Četiri bosonoga mornara u prljavim majicama okupili su se oko sidrenog lanca i čekali na kapetanov znak. Ostali su skupljali jedra. Kormilar je polako usmeravao brod u luku, približavajući se obali suprotno od kretanja struje, što će ih konačno zaustaviti. Kapetan podiže ruku, sidro izlete uz prasak nalik topovskoj paljbi, zakopa se i brod se polako zaljula uz lanac.

Spustiše čamac i Lefevr siđe u njega odmah za svojim sandukom.

Na pristaništu Pere, mladi grčki mornar iskoči na obalu sa štapom u ruci da odbije gomilu nametljivih trgovaca. Drugom rukom je zatražio napojnicu.

Lefevr mu u ruku spusti mali novčić i mladić se pobuni.

„Gradski novci“, procedi prezrivo. „Gradski novci jako loši, ekaselencija.“ I dalje je pružao ruku.

Lefevr mu namignu. „Pijasteri s Malte“, izgovori tiho.

„Oho!“ Grk zaškilji na novčić i lice mu se razvedri. „Jaaako dobro.“ Udvostručio je napore da otera trgovce. „Ovi je lopovi. Ti želeći ja nađem nosač? Hotel? Vrlo čist, ekaselencija.“

„Ne, hvala.“

„Loši čoveci ovde. Ti prvi put u ovaj grad, ekaselencija?“

„Ne.“ Lefevr odmahnu glavom.

Ljudi na pristaništu se utišaše. Neki od njih se okrenuše da pođu. Drvenim dokom se približavao čovek u zelenim papučama. Bio je srednje građe i snežnobe kose. Oči su mu bile prodorno plave. Nosio je vrećaste plave pantalone i raskopčanu košulju od izbledeleg crvenog pamuka.

„Doktor Lefevr? Sledite me, molim vas.“ Preko ramena je dobacio: „Pobrinuće se za vaš prtljag.“

Lefevr slegnu ramenima. „*A la prochaine.*“**

„*Adio, m'sieur*“,** polako odvrati mornar.

* Franc.: Do viđenja! (Prim. prev.)

** Franc.: Zbogom, gospodine. (Prim. prev.)